

CYNGOR SIR YNYS MÔN		
ADRODDIAD I'R:	PWYLLGOR GWAITH	
DYDDIAD:	22 Mawrth 2021	
PWNC:	Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon Stad Elusennol David Hughes ac Ymddiriedolaeth Addysg Bellach Ynys Môn 2019/20	
AELOD(AU) PORTFFOLIO:	Y Cynghorydd Robin Williams (Adnoddau) Y Cynghorydd R G Parry OBE FRAgS (Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo) Y Cynghorydd R Meirion Jones (Dysgu)	
PENNAETH GWASANAETH:	Marc Jones	
AWDUR YR ADRODDIAD: FFÔN: E-BOST:	Bethan Owen (01248) 752663 BethanOwen2@ynysmon.gov.uk	
AELODAU LLEOL:	Amherthnasol	
A - Argymhelliad/argymhellion a Rheswm/rhesymau		
<ul style="list-style-type: none"> Cymeradwyo Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon Ymddiriedolaeth Addysg Bellach Ynys Môn ar gyfer 2019/20 (Atodiad A). 		
B - Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd eich rhesymau dros eu gwrthod a/neu ddewis yr opsiwn hwn?		
<ul style="list-style-type: none"> Nid oes unrhyw opsiynau eraill ar gael oherwydd mae'n ofyniad gan y Comisiwn Elusennol fod y cyfrifon blynyddol yn cael eu cymeradwyo gan y corff cyfrifol, sef y Pwyllgor Gwaith yn yr achos hwn. 		
C - Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?		
<ul style="list-style-type: none"> Mae hwn yn fater sydd wedi ei ddirprwyo i'r Pwyllgor Gwaith. 		
CH - A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?		
Ydi		
D - A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?		
Ydi		
DD - Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori		
Beth oedd eich sylwadau?		
1	Prif Weithredwr / Uwch Dîm Arweinyddiaeth (UDA) (gorfodol)	Mae'r UDA wedi ystyried yr adroddiad ac mae unrhyw sylwadau wedi cael eu cynnwys yn yr adroddiad.
2	Cyllid / Adran 151 (gorfodol)	Amherthnasol – adroddiad y Swyddog Adran 151 yw hwn.
3	Cyfreithiol / Swyddog Monitro (gorfodol)	Mae'r Swyddog Monitro yn aelod o'r UDA a byddai unrhyw sylwadau wedi cael eu hystyried yng nghyfarfod yr UDA.
4	Adnoddau Dynol	Amherthnasol
5	Eiddo	Amherthnasol
6	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)	Amherthnasol
7	Sgriwtini	Amherthnasol
8	Aelodau Lleol	Amherthnasol
9	Unrhyw gyrff allanol eraill	Mae'r cyfrifon wedi cael eu harchwilio gan Archwilwyr Allanol ac mae eu hadroddiad yn ffurfio rhan o'r cyfrifon.

E - Risgiau ac unrhyw gamau lliniaru (os yn berthnasol)	
1	Economaidd
2	Gwrthdodi
3	Trosedd ac Anhrefn
4	Amgylcheddol
5	Cydraddoldebau
6	Cytundebau Canlyniad
7	Arall
F - Atodiadau	
<ul style="list-style-type: none"> • Atodiad A – Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon Ymddiriedolaeth Addysg Bellach Ynys Môn 2019/20 	
FF – Papurau cefndir (cysylltwch ag awdur yr adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):	
<ul style="list-style-type: none"> • Adroddiad Diweddarau Ymddiriedolaeth Addysg Bellach Ynys Môn – Pwyllgor Gwaith, 28 Hydref 2019 (eitem 13) 	

STAD ELUSENNOL DAVID HUGHES AC YMDDIRIEDOLAETH ADDYSG BELLACH

1. PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1.1 Yn yr adroddiad hwn ceir trosolwg o'r cefndir i Ymddiriedolaeth Addysg Bellach Ynys Môn. Mae ynddo wybodaeth am statws cyfreithiol yr Ymddiriedolaeth a'r gwahanol elfennau sy'n gysylltiedig â hi. Ceir crynodeb o berfformiad ariannol yr Ymddiriedolaeth. Prif bwrpas yr adroddiad hwn yw gofyn i'r Pwyllgor Gwaith gymeradwyo'r Adroddiad Blynyddol a'r Cyfrifon terfynol ar gyfer y flwyddyn ariannol 2019/20.
- 1.2 Mae'r adroddiad yn cynnwys diweddariad i Aelodau ynghylch y camau a gymerwyd i ddsbarthu mwy o gyllid yr Ymddiriedolaeth i gyflawni dibenion elusennol yr Ymddiriedolaeth.

2. CEFNDIR

- 2.1 Mae Ymddiriedolaeth Addysg Bellach Ynys Môn yn cynnwys tair cronfa: Cronfa Waddol David Hughes a Chronfa Addysg Bellach Ynys Môn 1/3 a Chronfa Ymddiriedolaeth Addysg Ynys Môn 2/3 sy'n darparu budd addysgol penodol.

2.1.1. Stad Elusennol David Hughes

Mae'r gwaddol yn dyddio'n ôl i 1608 ac, ar hyn o bryd, mae'n cynnwys nifer o blotiau o dir mân-ddaliadau a bythynnod a buddsoddiadau eraill. Mae'r gronfa hon yn casglu rhenti o'i eiddo buddsoddi a difidendau a llog ar fuddsoddiadau'r Gronfa Fuddsoddi, a reolir gan Reolwyr Cronfa Blackrock Investment. Caiff costau rheoli, ariannol a gweinyddol y stad eu tynnu o'r rhenti a geir er mwyn penderfynu ar yr incwm net y gellir ei rannu yn ystod y flwyddyn. Caiff chwarter unrhyw incwm net sydd dros ben ei dalu i elusen ddigyswllt, "Elusen David Hughes ar gyfer y Tlodion", a hynny er mwyn lliniaru tloidi yng nghymuned Llantrisant. Mae'r incwm gweddilliol yna'n cael ei drosglwyddo i Gronfa Addysg Bellach Ynys Môn, sydd wedi ei rhannu'n ddwy gronfa benodol.

2.1.2. Cronfeydd Ymddiriedolaeth Addysg Bellach Ynys Môn 1/3 (Cronfa Gyfyngedig)

Yn ogystal â'r incwm net o Stad Waddol David Hughes, mae'r ymddiriedolaeth hon hefyd yn derbyn incwm o fuddsoddiadau a reolir gan Blackrock mewn modd tebyg i Gronfa Waddol David Hughes. Pwrpas y gronfa yw darparu cymorth ariannol i ddisgyblion hŷn y 5 ysgol uwchradd er mwyn iddynt gwblhau eu cyrsiau.

2.1.3. Cronfeydd Ymddiriedolaeth Addysg Bellach Ynys Môn 2/3 (Cronfa Gyfyngedig)

Mae'r elfen hon o'r ymddiriedolaeth yn derbyn incwm mewn ffordd debyg i'r uchod (2.1.3). Mae'r gronfa i'w defnyddio i helpu pobl ifanc dan 25 oed sydd wedi mynychu un neu fwy o'r 5 ysgol uwchradd am gyfnod o ddwy flynedd ac y mae angen cymorth ariannol arnynt i fynd ymlaen i addysg bellach neu addysg uwch neu hyfforddiant.

2.2 Statws Cyfreithiol

2.2.1. Mae Ymddiriedolaeth Addysg Bellach Ynys Môn yn elusen gofrestredig a Chyngor Sir Ynys Môn yw'r unig ymddiriedolwr. Nid oes unrhyw ddarpariaeth benodol sy'n dirprwyo cyfrifoldeb i'r Cyngor llawn neu swyddog penodol mewn perthynas â'r Ymddiriedolaeth, felly, mae'r penderfyniadau sy'n ymwneud â'r Ymddiriedolaeth, wedi eu dirprwyo i'r Pwyllgor Gwaith.

2.2.2. Mae rhai swyddogaethau sy'n gysylltiedig â'r Ymddiriedolaeth wedi cael eu dirprwyo i swyddogion mewn ymgyngoriad â'r aelod portffolio perthnasol:-

- Mae awdurdod mewn perthynas â grantiau addysgol wedi cael ei ddirprwyo i'r Pennaeth Gwasanaeth (Dysgu Gydol Oes);

- Mae awdurdod mewn perthynas â chytuno ar denantiaethau, gosod rhenti a threfnu rhaglen gynnal a chadw ac atgyweirio wedi ei ddirprwyo i'r Pennaeth Gwasanaeth (Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo);
- Mae awdurdod mewn perthynas â phenderfynu faint o arian a ddyrennir i'r tri chynllun bob blwyddyn (o 2019/20 ymlaen) wedi ei ddirprwyo i'r Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog Adran 151, a bydd yn ddibynol ar faint o warged a gynhrychir gan y gronfa;
- Mae'r awdurdod i lofnodi Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon yr Ymddiriedolaeth bob blwyddyn ar ôl cwblhau archwiliad allanol hefyd wedi ei ddirprwyo i'r Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog Adran 151;
- Gall y Prif Weithredwr ymarfer unrhyw swyddogaeth sydd wedi cael ei ddirprwyo i'r Penaeithiad Gwasanaeth.

3. DEFNYDD O'R GRONFA YN YSTOD 2019/20

- 3.1** Ym mis Ebrill 2019, gofynnodd y Pwyllgor Gwaith am adolygiad o strwythur yr Ymddiriedolaeth, gyda'r nod o sicrhau fod mwy o'r cronfeydd yn cael eu defnyddio i gyflawni dibenion elusennol yr Ymddiriedolaeth.
- 3.2** Ym mis Hydref 2019, penderfynodd y Pwyllgor Gwaith ddyrannu swm unwaith ac am byth o £55,000 i bob ysgol uwchradd i gyllido costau Anogwyr Dysgu ym mhob ysgol. Byddai'r Anogwyr Dysgu yn cefnogi'r disgyblion hŷn oedd yn dilyn cyrsiau TGAU a Lefel A. Mater i bob ysgol fyddai penderfynu dros ba gyfnod o amser i ddefnyddio'r cyllid. Byddai'n cael ei gyllido o'r Gronfa Gyfyngedig 1/3, gan ddefnyddio'r rhan fwyaf o falans y gronfa o £279,112 (fel ar 1 Ebrill 2019). Ceir mwy o fanylion am sut y cafodd y dyraniadau hyn eu defnyddio yn 2019 ym mharagraff 4 isod.
- 3.3** Yn ogystal, penderfynodd y Pwyllgor Gwaith ddyrannu swm ychwanegol o £8,000 fesul ysgol uwchradd i roi grantiau ariannol i gynorthwyo myfyrwyr difreintiedig i sicrhau lleoedd mewn Colegau a Phrifysgolion a/neu helpu i brynu llyfrau ac offer angenrheidiol i ddilyn y cyrsiau yn ystod y flwyddyn gyntaf. Mater i bob ysgol fydd asesu pob cais a dyfarnu grantiau ar sail eu meini prawf asesu. Roedd cyfanswm y gost, sef £40,000, i'w gyllido o'r Gronfa Gyfyngedig 2/3, a oedd â balans o £175,541 (fel ar 1 Ebrill 2019). Ceir manylion am y defnydd a wnaed o'r cyllid hwn yn 2019/20 ym mharagraff 5 isod.
- 3.4** Yn ogystal, byddai'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol yn gweinyddu cynllun ysgoloriaeth ar gyfer myfyrwyr o gefndiroedd difreintiedig er mwyn dilyn cyrsiau Prifysgol neu Goleg drwy gyfrwng y Gymraeg.

4. PERFFORMIAD ARIANNOL 2019/20

4.1 Stad Elusennol David Hughes (Cronfa Waddol)

4.1.1. Cynhyrchodd y Stad £126,500 drwy renti ar eiddo ac ailgodi tâl am drethi dŵr. Cynhyrchwyd £5,991 drwy incwm arall, difidendau a llog ar fuddsoddiadau. Gwariwyd £75,431 ar waith atgyweirio a chynnal a chadw, gwasanaethau proffesiynol a darpariaeth ar gyfer dyledion drwg ac amheus. Gwariwyd £12,516 ar gostau gweinyddol rheoli eiddo a chostau cyfrifeg ac archwilio. Canlyniad hyn yw bod £44,544 ar gael i'r ddosbarthu, gyda £11,136 yn cael ei dalu i Elusen David Hughes ar gyfer y Tlodion, a'r £33,408 sy'n weddill yn cael ei drosglwyddo i'r Ymddiriedolaeth Addysg Bellach.

4.1.2. Mae swm o £18,530 wedi ei godi yn erbyn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol fel colled ar fuddsoddiadau.

4.1.3. Gwerth y Stad ar 31 Mawrth 2020, oedd £2,763,867, sydd yn cynnwys gwerth yr eiddo £2,545,800, buddsoddiadau a fasnachwyd ar y Gyfnewidfa Stoc £136,616, ac asedau cyfredol net o £81,451. Mae gwerth y Stad £18,530 yn is nag ar 31 Mawrth 2019.

4.1.4. Roedd cynnydd o £106,200 yng ngwerth yr eiddo buddsoddi ond gwerthwyd eiddo gwerth £160,000 yn ystod y flwyddyn. O ganlyniad, roedd gostyngiad o £53,800 yng ngwerth net yr eiddo buddsoddi yn ystod y flwyddyn.

4.2 Ymddiriedolaeth Addysg Bellach (Cronfeydd Cyfyngedig)

4.2.1. Cynhyrchodd cronfa'r Ymddiriedolaeth £4,301 o incwm buddsoddi, a throsglwyddwyd £33,408 i'r Ymddiriedolaeth o Stad Elusennol David Hughes.

4.2.2. Defnyddiwyd £87,729 ar gyfer dibenion elusennol (gweler paragraffau 5 a 6 isod).

4.2.3. Gostyngodd gwerth cyffredinol yr Ymddiriedolaeth o £454,653 ar gychwyn y flwyddyn ariannol i £391,651 ar 31 Mawrth 2020. Roedd hyn yn cynnwys buddsoddiadau o £95,352 a fasnachwyd ar y Gyfnewidfa Stoc a £296,299 o arian parod mewn cyfrifon banc.

4.2.4. Gwerth y Gronfa 1/3 ar 31 Mawrth 2020 oedd £239,369 a gwerth y Gronfa 2/3 ar yr un dyddiad oedd £152,282.

5. ANOGWYR DYSGU (Dyrannwyd o'r Gronfa 1/3)

5.1 Yn dilyn penderfyniad y Pwyllgor gwaith ym mis Hydref 2019, i ganiatáu defnyddio'r Gronfa i gyfrannu at gostau Anogwyr Dysgu yn y 5 ysgol uwchradd, dyrannwyd swm o £55,280 i bob ysgol i'w ddefnyddio i'r diben hwn. Dengys y tabl isod y gwariant a gafwyd gan bob ysgol yn 2019/20:-

Ysgol	Swm a Ddyrannwyd cyn 1 Ebrill 2019	Swm a Ddefnyddiwyd gan Ysgolion yn 2019/20	Swm a Ddyrannwyd o 2019/20	Balans ar 31 Mawrth 2020
	£	£	£	£
Ysgol Syr Thomas Jones	55,280	(2,251)	1,037	54,066
Ysgol Uwchradd Caergybi	55,280	(9,343)	1,037	46,974
Ysgol Gyfun Llangefni	55,280	(33,334)	1,037	22,983
Ysgol David Hughes	55,280	0	1,037	56,317
Ysgol Uwchradd Bodedern	55,280	0	1,037	56,317
CYFANSWM	276,400	(44,928)	5,185	236,657

5.2 Ni ddyrannwyd balans o £2,712 i ysgolion.

6. GRANTIAU A DDYFARNWYD I FYFYRWYR (Dyrannwyd o'r Gronfa 2/3)

6.1 Yn dilyn penderfyniad y Pwyllgor Gwaith ym mis Hydref 2019, i ofyn i'r 5 ysgol uwchradd dderbyn cyfrifoldeb am weinyddu'r grantiau, dyfarnwyd swm cychwynnol o £8,560 i bob ysgol ei ddsbarthu. Fodd bynnag, oherwydd y pandemig, nid oedd yr ysgolion mewn sefyllfa i wahodd ceisiadau yn ystod tymor yr haf 2019/20 ac, o ganlyniad, ni ddyfarnwyd unrhyw grantiau.

6.2 Ar ôl trafod gydag Archwilydd y cyfrifon, cytunwyd, at ddibenion y cyfrifon, y dylid ystyried dosbarthu'r cronfeydd i ysgolion fel gweithgareddau elusennol at ddibenion yr Ymddiriedolaeth.

6.3 Mae'r balans o £152,282 ar gael i'w ddsbarthu, naill ai trwy'r ysgolion neu drwy'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol.